

Bireysel Emeklilik Sistemi Hakkında Yönetmelik Taslağı'na İlişkin TÜSİAD Görüşü

- Yeni düzenleme ile Bireysel Emeklilik sistemi Türkiye'nin sosyal güvenlik yapısı için gerekli olan hem ikinci basamak hem de üçüncü basamak emeklilik yapılarını oluşturmak adına önemli bir kazanım elde etmiş olacaktır. Ancak bu tür yapılanmalarda ikinci basamağı oluşturan otomatik katılım gibi uygulamaların kısa vadeli çıkışları caydırıcı unsurlar içermesi önem arz etmektedir.
- Hem emeklilik şirketleri hem de işverenler nezdinde operasyonel süreçlerin uyumu açısından pek çok teknik düzenleme yapmak gerekeceği kuşkusuzdur. Bu sebeple uygulamanın yürürlük tarihinin 1 Ocak 2017 sonrasına (örneğin, Temmuz 2017) ertelenmesi ve ilk 3 ayda 1.000 ve üzeri, ikinci üç ayda 250-999, sonrasında ise 100-249 işçi çalıştıran işyerlerinin kapsama alınması çıkabilecek teknik aksaklıkların engellenmesi konusunda yararlı olacaktır.
- Yeni yılda sisteme dâhil olması zorunlu olmasa da gönüllü olarak sisteme girmek isteyen işyerleri/işverenler için nasıl bir uygulama olacağı düzenlenmesi gereken bir unsur olarak tespit edilmiştir. Yasaya eklenecek açık düzenleme ile bu durumun açıklığa kavuşturulması gerektiğini düşünmekteyiz.
- Otomatik katılım ile birlikte, operasyon işlemleri açısından meydana gelecek yük de göz önünde bulundurularak, çalışanlar tarafından form doldurulmasına gerek olmaksızın, işveren tarafından alınan kayıt/data/liste doğrultusunda çalışan hesaplarının oluşturulması, teklif formları için çalışanlar tarafından imza atılmaması ve emeklilik şirketlerinin bu kapsamda yasal yükümlülüklerden muaf tutulmasına ihtiyaç duyulacaktır. Ayrıca çalışanlardan kesilecek katkı paylarının en geç ücretlerinin ödenmesini takip eden işgünü belirlenen şirketlerin hesaplarına aktarımına ilişkin sürenin en geç SGK'ya yapılan ödemeler ile limitlenecek şekilde değiştirilmesi sürecin sağlıklı işlemesi açısından yararlı olacaktır. Konu ile ilgili olarak, bildirge ödemesine ilişkin süre uzun bulunur ise 5 iş günü içerisinde ödeme yapılır ifadesi de yeterli olacaktır; zira söz konusu bir gün sınırlandırması ay sonu kapanış, mutabakat, bordro kontrollerinin yapılması süreçlerini bir hayli etkilemekte ve hataya açık hale getirmektedir.
- Yönetmeliğin 26. Maddenin 7. fıkrası ile işverenin maaş ödemesini takip eden günde parayı aktarması gerekmekte, aksi halde parasal olarak sorumlu tutulmaktadır. Ancak emeklilik şirketi, banka, katılımcının bireysel emeklilik hesabının aktif olmaması vb. işverenin kontrolü dışında birçok etken ile bu ödemeler gecikebilir. Fıkra "işverenden kaynaklanan nedenlerle" ibaresinin

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road
Chaoyang District Beijing 10025 P.F
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@european-chamber.org

eklenmesi gerekmektedir. 26. Maddenin 9. Fıkrasında da yukarıdaki duruma benzer şekilde işverenin kontrolü dışında birçok etken ile bu ödemeler gecikebilir. Bunun gibi ya da işverenden kaynaklanan sebeplerle gecikme olması durumunda Emeklilik Gözetim Merkezi katkı payının tahsilini nasıl gerçekleştirecektir? Bu konudaki yetkileri neler olacaktır? Bu hususların açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Ayrıca, bu uygulamada şirketlerin üzerine minimum operasyon yükü getirecek şekilde otomasyon geliştirmeleri yapılmalı ve işverenlerin üzerine ek bir maliyet yükü kesinlikle getirilmemelidir.

- Sistemde tarif edilen cayma süresi içinde katılımcıya ait fon birikiminde değer düşüşü yaşanmaması koşulu emeklilik şirketlerinin sorumluluğuna verilmiş olup, ülkemizdeki sıkça görülen finansal piyasalardaki dalgalanmalar da dikkate alındığında bu tarz bir getirinin ancak likit fon ve benzeri para piyasası fonları ile sağlanabileceği değerlendirilmektedir.
- Bireylerin sisteme girdikten sonra işsiz kaldıkları dönem için seçenekleri kanunda net bir şekilde ele alınmamıştır. Görüşümüz, kişinin işsiz kaldığı dönemde varsa son şirketinde yer alan emeklilik planını ödemelerini dondurmak ya da kendi yapmak suretiyle devam ettirebilmesi, yeni bir işe girdiğinde ise bu planını kanunda da geçtiği şekilde aktarabilmesi yönündedir.
- Cayma süresi sonunda, risk getiri analizi ve kalış sürelerine göre varlık dağılımının belirlenmesi ve bu sonuçlara göre portföyün, önceden belirlenmiş standart fonlara geçirilmesi önerilmektedir. Ayrıca katkı paylarının standart fonlarda değerlendirilmesini istemeyen ve kendi seçimini yapmak isteyen katılımcıların tercihinin göre fon dağılımı yapılabilmesine imkan tanınması önerilmektedir.
- Özellikle ay içi işten çıkışlarda nadiren de olsa sehven yapılabilecek ödemelerde primin yatırılması halinde fazla yatırılan primin iadesinin usul ve esaslarına yönelik açık bir düzenlemeye ihtiyaç vardır. Ayrıca işe iade davalarında boşta geçen 4 aya kadar olan süre için geriye yönelik ödemeler konusunda da düzenleme ihtiyacı bulunmaktadır. Zira geriye dönük prim ödeme kavramının yanı sıra çalışanın da dava süresi zarfında sistemden çıkmış olması söz konusu olabilir.
- Otomatik katılım ve cayma hakkının sadece bir defaya mahsus olup olmadığına yönelik çok açık bir ifadenin yönetmelikte yer almaması; bazı tereddüt ve yanlış uygulamalara sebep olabilir.
- Madde 25'te "Bu bildirimi müteakip 5 işgünü içinde çalışan, katkı paylarının yatırıma yönlendirileceği faizli veya faizsiz standart fona ilişkin tercihinin iletir. Bu süre zarfında fon tercihinde bulunmayan katılımcılar için tercihi işveren yapar."

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road
Chaoyang District Beijing 10025 P.F
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeanchamber.org

ibaresine göre işveren bazı çalışanlar için fon tercihinde bulunma zorunluluğunda bırakılmaktadır. Daha sonra işverenle çalışan arasında oluşabilecek çekişmelerin önüne geçmek amacıyla inisiyatifi işveren üzerine bırakmayacak şekilde mevzuatta bir çözüm getirilmelidir.

- Madde 27'nin 2. Fıkrasında yer alan işveren tarafından İşveren Grup Emeklilik kapsamında yapılan ödemelerin, maaşın ödendiği banka aracılığıyla yapılmasına gerek olmadığı düşünülmektedir. Birçok işveren, İGES yaptığı emeklilik şirketine katkı paylarını doğrudan şirket hesabı üzerinden transfer etmektedir. Bununla beraber çalışanın ücretinin ödendiği banka her kişi için farklı da olabilir. Dolayısıyla bu tanım her zaman tek bir bankayı ifade etmeyebilmektedir.
- 29. Madde ile işverenlere, teorik olarak her gün, ara verme talebini bildirme yükümlülüğü getirmektedir. Bu işlemin ödeme gününden makul bir zaman önce, toplu olarak yapılmasında yarar vardır.
- Çalışanların ücret zam farklarının ilgili yılda geç olarak işleme alınması, örneğin Nisan ayında Ocak, Şubat ve Mart gibi dönemlere ilişkin farkların yansıtılmak istenmesi durumunda, bu tutarlar için bireysel emeklilik katkı payının emeklilik şirketine ödenip ödenmeyeceği, katkı paylarının gecikme kapsamında ele alınıp alınmayacağı hususunun netleştirilmesi gerekmektedir.
- Çalışanların ücretlerinden prim kesilmesi sonucu ellerine geçen ücretlerindeki azalma nedeniyle, konunun, işveren tarafından üstlenilmesi talebiyle toplu sözleşme müzakerelerinde gündeme gelmesi ve işveren üzerinde ilave bir yük yaratması ihtimali dikkatle değerlendirilmelidir. Sistemin işveren üzerinde ek maliyet oluşturacak talepler yaratmayan şekilde düzenlenmesi ve işlemesi önemlidir.

İstanbul

Meşrutiyet Caddesi,
No:46 Tepebaşı 34420
İstanbul - Türkiye
T +90 (212) 249 19 29
F +90 (212) 249 13 50
E tusiad@tusiad.org

Ankara

İran Caddesi No: 39/4
Gaziosmanpaşa 06700
Ankara - Türkiye
T +90 (312) 468 10 11
F +90 (312) 428 86 76
E ankoffice@tusiad.org

Brüksel

Avenue des Gaulois, 13
B - 1040 Brussels
T +32 (2) 736 40 47
F +32 (2) 736 39 93
E bxloffice@tusiad.org

Washington, D.C.

2101 L Street NW, Suite 800
Washington, DC 20037 - USA
T +1 (202) 776 77 70
F +1 (202) 776 77 71
E usoffice@tusiad.org

Berlin

Märkisches Ufer, 28
Berlin 10179 Germany
T +49 (30) 28 878 6300
F +49 (30) 28 878 6399
E berlinoffice@tusiad.org

Paris

33, rue Galilée 75116
Paris - France
T +33 (1) 44 43 55 35
F +33 (1) 44 43 55 46
E parisoffice@tusiad.org

Pekin

European Union Chamber of
Commerce in China
Beijing Lufthansa Centre
Office C-319, 50 Liangmaqiao Road
Chaoyang District Beijing 10025 P.F
T +86 (10) 6462 2066 ext. 65/51
F +86 (10) 6462 320
E tusiad.china@europeanchamber.org